

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Trestněprávní a správně právní aspekty práva proti domácímu násilí

Právo proti domácímu násilí - 3. 5. 2010 - JUDr. Eva Žatecká, Ph.D.

Institut vykázání

- §§ 44 až 47 zákona o Policii (zák. č. 273/2008 Sb.)
- Správně právní předpisy
- V případě- zejména s ohledem na předcházející útoky - že lze důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvlášt' závažného útoku proti lidské důstojnosti
- Možnost vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného, jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí
- I v nepřítomnosti této osoby

Doba trvání a průběh vykázání

- Vykázání trvá po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení
- Nelze jej zkrátit
- V případě podání návrhu na vydání předběžné opatření **prodlužuje se do doby nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu**
- Vykázání oznámí policista **ústně** vykázané i ohrožené osobě a vyhotoví **potvrzení** o vykázání, které jim předá proti podpisu

- Nutnou součástí je: vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje, uvedení totožnosti ohrožené a vykázané osoby, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a adresa útvaru policie, u kterého si může vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání
- V nepřítomnosti: poučení o právech a povinnostech v souvislosti s vykázáním policista poskytne **při prvním kontaktu.**
- Předá zároveň potvrzení o vykázání, případně poučí o možnosti převzít potvrzení o vykázání a kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru PČR

Nesouhlas povinné osoby či nesprávnost postupu

- Možnost podat námitky proti vykázání, a to až do 3 dnů od převzetí potvrzení o vykázání - ústně nebo písemně
- Námitky se podají krajskému ředitelství - podle místa vykázání
- Shledá-li příslušné krajské ředitelství, že podmínky pro vykázání nebyly splněny, vykázání ukončí a o této skutečnosti vyrozumí ohroženou a vykázanou osobu bez zbytečného odkladu

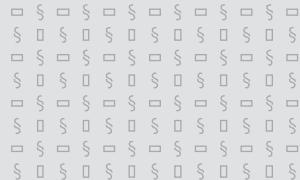
Povinnosti vykázané osoby

- a) opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání,
- b) zdržet se vstupu do prostoru podle písmene a),
- c) zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou,
- d) vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží.
- Následky neuposlechnutí: správní řízení, trestněprávní řízení - maření výkonu úředního rozhodnutí atd.

Práva vykázané osoby

- vzít si věci sloužící osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady
- vzít si v průběhu vykázání věci nezbytné pro její podnikání nebo pro výkon povolání; Právo lze uplatnit **jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty**, policista o výkonu tohoto práva ohroženou osobu předem informuje,
- ověřovat provedení vykázání zejména na čísle tísňového volání 158,
- vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie.
- Získání informací o možnostech ubytování.

Možnosti ohrožené osoby

- možnost podání návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu,
- možnost využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí a
- V případě uvedení vědomě nepravdivých údajů, k nimž policista při vykázání přihlíží, poučení o možných následcích - křivá výpověď atd.

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Zajištění osoby pro trestní řízení - zadržení a vazba

Zadržení podezřelého/obviněného

- Princip ultima ratio, zásada subsidiarity trestní represe
- Zadržení podezřelého při spáchání trestného činu FO, policií
- Zadržení obviněného
- Limity zadržení - 48 hod., 24 hod.
- Počátek lhůty - zadržení policejním orgánem, předáním policejnímu orgánu
- Právo na obhajobu - nutná obhajoba?

Vazba - důvody

- **Obviněný** - jen tehdy, jestliže z jeho jednání nebo dalších konkrétních skutečností vyplývá **důvodná obava**
- že uprchne nebo se bude skrývat,
- že bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání,
- že bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil,
- **a nelze v době rozhodování účelu vazby dosáhnout jiným opatřením**

Limity vazby

- úmyslný trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje dvě léta,
- trestný čin spáchaný z **nedbalosti**, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta
- Vazba může trvat v přípravném řízení a v řízení před soudem jen **nezbytně nutnou dobu**.
- Vazba z důvodu uvedeného v § 67 písm. b) může trvat nejdéle tři měsíce

Délka vazby

- jeden rok, je-li vedeno trestní stíhání pro trestný čin, o kterém je příslušný konat řízení **samosoudce**
- dva roky, je-li vedeno trestní stíhání pro trestný čin, o kterém je příslušný v prvním stupni konat řízení senát okresního nebo krajského soudu, nejde-li o trestný čin uvedený v písmenech c) a d),
- tři roky, je-li vedeno trestní stíhání **pro zvlášť závažný zločin**, nejde-li o trestný čin uvedený v písmenu d),
- čtyři roky, je-li vedeno trestní stíhání pro zločin, za který lze podle trestního zákona uložit **výjimečný trest**.

Nahrazení vazby

- Záruka
- Písemný slib obviněného
- Dohled probačního úředníka
- Peněžitá záruka

Vždy však může žádat o propuštění z vazby.

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Postavení svědka / poškozeného v trestním řízení

Svědek - povinnost vypovídat v TŘ

- Právo odepřít výpověď - příbuzný obviněného v pokolení přímém, jeho sourozenec, osvojitel, osvojenec, manžel, partner a druh; jestliže je obviněných více a svědek je v uvedeném poměru jen k některému z nich, má právo odepřít výpověď stran jiných obviněných jen tehdy, nelze-li odloučit výpověď, která se jich týká, od výpovědi týkající se obviněného, k němuž je svědek v tomto poměru.
- jestliže by výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu, partneru nebo druhu anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pocíťoval jako újmu vlastní.

Poškozený v trestním řízení

Ten, komu bylo trestným činem:

- ublíženo na zdraví,
- způsobena majetková, morální nebo jiná škoda, má právo činit návrhy na doplnění dokazování, nahlížet do spisů (§ 65), zúčastnit se hlavního líčení a veřejného zasedání konaného o odvolání a před skončením řízení se k věci vyjádřit.
- Poškozeným **není** ten, kdo se sice cítí být trestným činem morálně nebo jinak poškozen, avšak vzniklá újma není způsobena zaviněním pachatele nebo její vznik není v příčinné souvislosti s trestným činem.
- **Oběť** - osoba dle zákona o poskytnutí pomoci obětem trestných činů

Nárok na náhradu škody

- Lze uplatnit nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování (§ 206 odst. 2).
- Z návrhu musí být patrné, z jakých důvodů a v jaké výši se nárok na náhradu škody uplatňuje.
- Více poškozených - společný zmocněnec

Poškozený - hrozí-li nebezpečí

- Shledá-li orgán činný v trestním řízení, že poškozenému nebo svědkovi hrozí nebezpečí v souvislosti s pobytem obviněného nebo odsouzeného na svobodě, **poučí** poškozeného nebo svědka o možnosti žádat informace o tom, že
 - a) obviněný byl propuštěn z vazby nebo z ní uprchl,
 - b) odsouzený byl propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody nebo z něj uprchl,
 - c) odsouzený byl propuštěn z výkonu ochranného léčení nebo z jeho výkonu uprchl, nebo
 - d) odsouzený byl propuštěn z výkonu zabezpečovací detence nebo z jejího výkonu uprchl.

Trestní stíhání se souhlasem poškozeného

- Vyjmenované trestné činy v § 163 TŘ - kdo má jako svědek právo odepřít výpověď, nebo se jedná o manžela, partnera nebo druha.
- Souhlasu poškozeného není třeba, pokud
 - a) byla takovým činem způsobena smrt,
 - b) poškozený není schopen dát souhlas -porucha, zbavení způsobilosti k právním úkonům, atd.,
 - c) poškozeným je osoba mladší 15 let,
 - d) z okolností je zřejmé, že souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět v tísní vyvolané výhrůžkami, nátlakem, závislostí nebo podřízeností.

Možnosti ochrany svědka

- Pokud svědku nebo osobě jemu blízké v souvislosti s podáním svědectví zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí porušení jejich základních práv, a nelze-li ochranu svědka spolehlivě zajistit jiným způsobem, orgán činný v trestním řízení učiní opatření k utajení totožnosti i podoby svědka;
- jméno a příjmení a jeho další osobní údaje se do protokolu nezapisují, ale vedou se odděleně od trestního spisu a mohou se s nimi seznamovat jen orgány činné v trestním řízení v dané věci.
- Svědek se poučí o právu požádat o utajení své podoby a podepsat protokol smyšleným jménem a příjmením, pod kterým je pak veden.

- Je-li třeba zajistit ochranu těchto osob, orgán činný v trestním řízení činí bezodkladně všechna potřebná opatření.
- Zvláštní způsob ochrany svědků a osob jim blízkých stanoví zvláštní zákon - č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a změnách zákonů.
- Pominou-li důvody pro utajení podoby svědka a oddělené vedení osobních údajů svědka, orgán, který v té době vede trestní řízení, zruší stupeň utajení těchto informací, připojí uvedené údaje k trestnímu spisu a podoba svědka ani údaje o jeho totožnosti se nadále neutajují.

Ochrana svědka dle zákona 137/2001 Sb.

- **Za ohroženou osobu** se pro účely tohoto zákona považuje osoba, která
 - a) podala nebo má podat vysvětlení, svědeckou výpověď nebo vypovídala či má vypovídat jako obviněný anebo jinak pomáhala nebo má pomoci podle ustanovení trestního řádu k dosažení účelu trestního řízení, nebo
 - b) je znalcem nebo tlumočnickem anebo obhájcem, pokud obviněný, kterého obhájce zastupuje, vypovídal nebo má vypovídat, aby pomohl k dosažení účelu trestního řízení, anebo
 - c) je osobou blízkou osobě uvedené v písmenu a) nebo b).

Zvláštní ochrana svědků

- Zvláštní ochrana a pomoc je soubor opatření, která zahrnují
 - a) osobní ochranu,
 - b) přestěhování chráněné osoby včetně příslušníků její domácnosti a pomoc chráněné osobě za účelem jejího sociálního začlenění v novém prostředí,
 - c) zastírání skutečné totožnosti chráněné osoby, prověřování dodržování podmínek poskytování zvláštní ochrany a pomoc.

Děkuji za pozornost.

